

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

The Participation in Academic Administration of Teachers in Nonnarai School
Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2

กาญจนา ทรงพระ¹, สุขุม มูลเมือง², สมหญิง จันทรุไทย³
Kanjana Songpra¹, Sukhum Moonmuang², Somying Chuntaruthai³
Corresponding Author E-mail: Kanjanasongpra@gmail.com

Received: 2021-10-14; Revised: 2021-12-15; Accepted: 2021-12-30

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 135 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิได้จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านสื่อการเรียนการสอน 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงานวิชาการ, ครูโรงเรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Student in Master of Education Degree (Educational Administration), Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

Abstract

The objectives of this research were: 1) to examine the participation in academic administration of the teachers in Nonnarai School Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2 and 2) to compare the participation in academic administration of the teachers in Nonnarai School Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2 as classified by gender, educational level and work experience. This research methodology was a survey research. The population were 135 teachers in Nonnarai School Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2. The sample were 97 teachers in Nonnarai School Network 2, selected by using stratified random sampling. The research procedure consisted of 4 stages which were 1) Examining documents, concepts, theories and studies related 2) Constructing research instrument 3) Collecting data and 4) Analyzing collected data. The instrument used for collecting the data was a 5 level scale questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test. The result of the research found that:

1) The participation in academic administration of teachers in Nonnarai School Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2 was at the highest level in all aspects, the mean scores listed in order from the highest to the lowest included teaching and learning activities, curriculum and implementation of curriculum, measurement and evaluation and instructional media. and 2) the comparison results showed that, as classified by gender, educational level and work experience, the teachers' participation level in academic administration of the schools in Nonnarai School Network 2 overall and individual aspect was not different.

Keywords: Participation, Academic Administration, Teachers School

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกมีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็วที่สำคัญทั่วโลกเชื่อมโยงถึงกันอย่างง่าย ความเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา ดังนั้น มนุษย์จึงต้องรู้จักพัฒนาและปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมที่เจริญก้าวหน้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประชากรในประเทศซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เหมาะสม และเจริญก้าวหน้าอันซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศโดยตรง ซึ่งในปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ ที่สลับซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อถึงกัน ดังนั้นสังคมไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนและเตรียมการวางแผนเพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งทิศทางการพัฒนาประเทศชาติให้มีศักยภาพและมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนทัดเทียมนานาอารยประเทศ มนุษย์จึงเป็นปัจจัยหลักที่จะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นลำดับแรก (อริศชรา อุ่มสิน, 2560, หน้า 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 ระบุเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมสิทธิ รู้จักรักษาหน้าที่ เสรีภาพ เคารพ กฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนา คุณภาพชีวิตของคน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ

การบริหารโรงเรียนเป็นการบริการทางการศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป จากภารกิจดังกล่าวข้างต้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปสู่สถานศึกษาให้มากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัด ความสำเร็จของผู้บริหาร เพราะจะได้ใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์ทั้งหลายมาดำเนินการบริหารงานในโรงเรียน จึงจำเป็นจะต้องมีหลักการในการบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ อาศัยความร่วมมือกันในการทำงานระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง การกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ สร้างสรรค์งานวิชาการ การริเริ่มให้ขวัญกำลังใจในการทำงาน คอยกระตุ้นเตือนให้คำแนะนำแก่ครูผู้ปฏิบัติงาน ประสานงานให้ครูผู้ปฏิบัติงานทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง การที่จะบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรจะนำหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมกันตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของและร่วมจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องและเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง (ยุทธศิลป์ พานนนท์, 2546, หน้า 3)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมนับว่าเป็นการบริหารจัดการอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งนอกจากผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในองค์กรแล้ว สมาชิกหรือบุคคลในองค์กรเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้องค์กรก้าวหน้าไปด้วยดี เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้องค์กรเกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการบริหารแบบปกติ การบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ถูกนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน โดยมุ่งที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้งานสำเร็จ การให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน ล้วนเป็นสิ่งสำคัญและ

จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กร ถ้าหากการปฏิบัติงานมีความไม่เข้าใจกันหรือเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะและไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรแล้ว การบริหารงานขององค์กรก็จะบรรลุผลสำเร็จได้โดยยาก (จร สุนทรายุทธ, 2551, หน้า 5)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัด 217 โรงเรียน โดยครอบคลุมอำเภอรัตนบุรี อำเภอบ้านด่าน อำเภอนาโพธิ์ อำเภอชุมพลบุรี และในแต่ละอำเภอจะแยกออกเป็นเครือข่ายตามอำเภอ 5 อำเภอ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 อำเภอโนนนารายณ์ จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีจำนวน 11 โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดเขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และในมาตรา 39 ได้กำหนดไว้ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา เป็น 4 ฝ่าย คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป สู่สถานศึกษาโดยตรง พบว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลายด้านยังไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งงานวิชาการโรงเรียนต่าง ๆ ได้มีการแบ่งทีมงานย่อย ๆ ออกเป็นอีกหลายงานมักเกิดปัญหาขาดประสิทธิภาพในด้านความร่วมมือในการทำงานแต่ละงาน ซึ่งผู้วิจัยจึงจะมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล อาจเป็นเพราะขาดการมีส่วนร่วมในการทำงานด้านต่าง ๆ เช่นการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาการประเมินผล การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา การนำผลการประเมินการใช้สื่อมาพัฒนา สร้างสื่อ นวัตกรรม พัฒนาการสอนแบบ ACTIVE LEARNING เป็นต้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควรตามแผนงานที่วางไว้

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในองค์กรประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผลของครูโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 เพื่อให้การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นไปอย่างเข้มแข็ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเพื่อหาคำตอบ “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา ให้มีความเป็นเลิศทั้งด้านวิชาการและทักษะอาชีพ สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน ทั้งนี้ การบริหารงานวิชาการประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรเป็นตัวกำกับงาน

ด้านวิชาการ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ ในการนำไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาจึงแตกต่างกันไป การจัดโปรแกรมการศึกษา จึงขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้เรียนด้วย

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบัน ดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน งานวิชาการเป็น งานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

ดังนั้น งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำ หลักสูตรไปใช้แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศ การศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

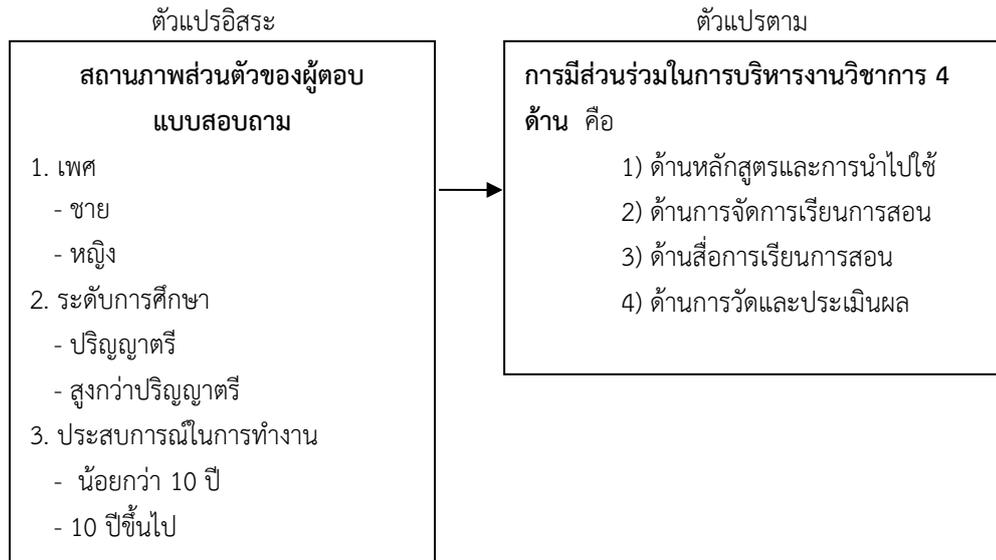
งานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงาน วิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอนตลอดจนการวัดและประเมินผล รวมทั้งติดตามผล และสื่อการสอนรวมถึงการพัฒนาผู้สอนตลอดจนการดำเนินกิจการของโรงเรียนจะต้องเป็นไปตามหลักสูตร และระเบียบ พิธีการของการเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมทุกระยะ ด้วย การจัดเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย บางครั้งก็มีการเพิ่มวิชาใหม่ ๆ เข้าไปด้วย ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริงนั้น เกิดจาก การเรียนการสอน ดังนั้น เมื่อหลักสูตรเปลี่ยนก็จำเป็นต้องอบรมครูตามไปด้วย เพราะการใช้หลักสูตรในโรงเรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้อง ไปถึงการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนและการประเมินผลด้วย ถ้ามองในด้านของงาน สถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแล หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์การสอน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่ งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพ สถานศึกษา

จะเห็นได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมให้เกิด ประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกด้าน ซึ่งสามารถสรุปขอบเขตของงานวิชาการได้ดังนี้ งานการจัดหลักสูตร งานการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน งานการใช้วิธีการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอน งานการวัดผลการเรียนการสอน และการนิเทศ การสอน

การบริหารวิชาการต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้ พัฒนามาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือ จากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการโดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมี ส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิดร่วมทำและร่วมประเมิน ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 22) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของ ครูในการบริหารงานวิชาการว่า ผลจากการกระจายอำนาจการศึกษาตามโครงการโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับ การกระจายอำนาจ ทำให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารงานโรงเรียน ต้องเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่ จะทำได้โดยวงจรคุณภาพของ เดมมิง (Demming cycle's) คือ วงจร PDCA ในการขับเคลื่อนงาน ได้แก่ การวางแผน P-Plan การดำเนินการ D-Do การติดตามประเมินผล C-Check และการพัฒนาปรับปรุง A-Act วิชาการโรงเรียนนิติบุคคล 12 ด้าน อันได้แก่ ด้านการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบ โอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้าน

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (ธนสาร บัลลังก์ปัทมา, 2551, หน้า 78 - 79)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จากข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้แก่ ครูในโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 135 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ การสุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกระจาย และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 97 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของประชากร จัดทำเป็นแบบตรวจสอบรายการประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 100) โดยมีเกณฑ์การให้ค่าระดับคะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
3 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง

2 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้า ตำรา วารสารบทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและรายละเอียดวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

2. สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเขียนนิยามปฏิบัติการ โดยได้การบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล

3. เขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการ โดยสร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4. ตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยดำเนินการดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังนี้

4.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเทพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวัดผลประเมินผลและประสบการณ์ในด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปี

4.1.2 ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3) โรงเรียนบ้านหนองเทพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านหลักภาษาไทยและการวิจัยเบื้องต้น

4.1.3 ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3) โรงเรียนบ้านหนองเทพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านเนื้อหาและหลักภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ และใช้ค่าคะแนนความสอดคล้อง

4.2 นำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากข้อ 4.ข้อ 1) มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เมื่อคำนวณค่า IOC ของข้อคำถามปรากฏว่าทุกข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ถือว่าแบบสอบถามมีค่า Validity อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

5. นำแบบสอบถามที่มีความเที่ยงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดลองใช้มาคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไปถือว่าแบบสอบถามมีค่า Reliability อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและค่า Validity แล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือจากบุคลากรเพื่อตอบแบบสอบถาม

2. ดำเนินการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

3. นำคะแนนที่ได้หาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

2. สถิติพรรณนา

2.1 ร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย

- 2.3 ความเที่ยงเบนมาตรฐาน
3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน
โดยการทดสอบค่าทีแบบ t-test Independent

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้	4.58	0.35	มากที่สุด	2
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.60	0.37	มากที่สุด	1
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.47	0.38	มาก	4
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.50	0.35	มาก	3
รวม	4.54	0.36	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.60$) ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้ ($\bar{X} = 4.58$) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.50$) แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) และด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานตามลำดับสรุปในแต่ละด้านดังนี้

1. จำแนกตามเพศ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ	เพศชาย N = 32		เพศหญิง N = 65		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้	4.50	0.42	4.06	0.31	0.16	0.18
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.52	0.48	4.64	0.29	0.00	0.13
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.45	0.40	4.49	0.37	0.93	0.63
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.51	0.31	4.50	0.37	0.21	0.89
รวม	4.50	0.40	4.42	0.33	0.33	0.45

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. จำแนกตามระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและ รายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	N = 60		N = 37			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้	4.55	0.32	4.60	0.40	0.00	0.50
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.57	0.33	4.64	0.42	0.01	0.32
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.40	0.37	4.60	0.38	0.31	0.01
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.45	0.35	4.60	0.33	0.23	0.03
รวม	4.49	0.34	4.61	0.38	0.14	0.21

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .21 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .32 ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้มีนัยยะสำคัญทางสถิติ .50 ด้านการวัดผลประเมินผลมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .03 และด้านสื่อการเรียนการสอนมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .01 ตามลำดับ

3. จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ	น้อยกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t	p
	N = 63		N = 34			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้	4.50	0.35	4.53	0.36	0.00	0.15
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.63	0.40	4.54	0.38	0.01	0.05
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.54	0.39	4.35	0.32	0.69	0.00
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.55	0.38	4.43	0.29	0.63	0.02
รวม	4.55	0.38	4.46	0.34	0.33	0.06

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

โดยรวมมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .06 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .05 ด้านการวัดผลประเมินผลมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .02 ด้านสื่อการเรียนการสอนมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .00 และด้านหลักสูตรและการนำไปใช้นัยยะสำคัญทางสถิติ .15 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนถือว่างานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน จะต้องมีการกำกับอย่างใกล้ชิดเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างขวัญกำลังใจให้กับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและขณะนี้ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา จึงทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมสำคัญยิ่งในการพัฒนางานทางด้านวิชาการ และต้องส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาการงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 268 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อผู้วิจัยได้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า มีประเด็นสำคัญรายด้านที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการประเมินการใช้หลักสูตร ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และครูมีส่วนร่วมในการนำผลประเมินใช้หลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนแต่เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และครูมีส่วนร่วมในการติดตามหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้มีการจัดประชุมการอบรมเตรียมความพร้อม เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในการจัดทำโดยมีการอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรสถานศึกษา ยังได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จากตำรา เอกสาร และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับ อรุณทัย สงศรี (2555, หน้า 90) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครูอำเภอบ้านฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการทำแผนการสอนครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและครูมีส่วนร่วมในการจัดครูเข้าสอน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ แต่เมื่อพิจารณารายด้านครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านโยบายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ลงมือค้นคว้าความรู้ และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนตลอดจนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูต้องคำนึงถึง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าความรู้ และทดลองฝึกปฏิบัติแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิเคราะห์ และสามารถแสดงออกและมีเหตุผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 19) จึงทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารซึ่งมีส่วนผลักดันให้ครูได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนทั้งแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ครูผู้สอนก็มีความตื่นตัวที่จะปฏิรูปการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อันสอดคล้องกับ พัททิกษ์ เหมือนศาสตร์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดวิมุตยาราม สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการจัดระบบบริหารจัดการ การเก็บรักษาสื่อครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการใช้ให้บริการยืมสื่อ และครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกวิทยากรมาให้ความรู้ ด้านการพัฒนาการผลิตสื่อให้แก่ครูแต่เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และครูมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินการใช้สื่อมาปรับปรุงพัฒนาการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิตสื่อและจัดหาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาด้วยตนเองจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้มากยิ่งขึ้น การเรียนการสอนในปัจจุบันจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร องค์ประกอบที่สำคัญ คือ วัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น ครูจำเป็นต้องมีการติดตามและร่วมกันสรรหา และพัฒนาสื่อต่าง ๆ ที่มีประโยชน์และมีคุณภาพเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน จัดหาสื่อที่ทันสมัย และปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ใช้การได้ฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ทักษะการใช้การรักษา และซ่อมแซมสื่อประเภทต่าง ๆ ฝึกกระตุ้นให้ครู และนักเรียนสนใจการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้าน ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาและครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระแสแห่งการปฏิรูปการศึกษาหรือว่าเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นใหม่ เป็นเรื่องผู้บริหารโรงเรียนมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จะต้องคอยเอาใจส่งเสริมสนับสนุนครูด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนอย่างถูกต้องและจริงจัง สนับสนุนให้ครูสร้างเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่เป็นระบบชัดเจน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน สอดคล้องกับ อรุโณทัย สงศรี (2555, หน้า 90) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครู อำเภอบ้านฉางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการวัดผลประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญเพศชายกับเพศหญิงเท่าเทียมกัน เพศไม่ได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในทางวิชาการ เพราะงานวิชาการใช้สติปัญญา ความรู้ความเข้าใจความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบันครูเพศชายและเพศหญิงได้รับการศึกษาอบรมสม่ำเสมอ จึงมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารได้มากขึ้นซึ่งมักจะเห็นเพศชายและเพศหญิงเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิชาการอยู่เสมอ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริพร ยงเพชร (2553, หน้า 83 - 85) ได้ศึกษาการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูให้ความสำคัญกับหลักสูตรเพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรต้องให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ต้องศึกษาความต้องการของชุมชน สภาพปัจจุบันและสิ่งที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิรา เกษมราษฎร์ (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะครูมีประสบการณ์ในการทำงานจึงได้ทราบปัญหาและเห็นการเปลี่ยนแปลงตลอดจนแนวทาง หรือวิธีการแก้ไขต่าง ๆ ซึ่งเมื่อใดที่เกิดปัญหาซ้ำ ๆ กัน หรือเหตุการณ์ที่มีการส่งเสริมให้เกิดขึ้นก็สามารถปฏิบัติได้ทันที และครูมีโอกาสหาความรู้ เพิ่มเติม จึงมีความเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติมาเป็นอย่างดี เมื่อมีเหตุการณ์หรือมีปัญหาให้แก้ไขหรือได้รับการส่งเสริมให้ ปฏิบัติงานก็สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีเช่นกัน เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ พรหมิล ศรีโมสาร (2555, หน้า 76) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงาน วิชาการของครู อำเภอบ้านฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการติดตามหลักสูตร เพื่อนำหลักสูตรมา พิจารณาปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินการของโรงเรียนวิเคราะห์และกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนใน แต่ละหน่วยการเรียนรู้รายวิชาที่เป็นการประเมินตามสภาพจริง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียน การสอนโดยการนิเทศภายใน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของครูกับความสำเร็จของการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาสภาพการดำเนินงาน และสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. (2551). การบริหารวิชาการ. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

จร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทเนติกุล การพิมพ์ จำกัด.

ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2551). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. *The city Journal*, 4(85), 30.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พรหมิล ศรีโมสาร. (2555). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เหลืองจันทร์. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย บูรพา.

พิทักษ์ เหมือนศาสตร์. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดวิมุตยาราม สำนักงานบางพลัด สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ยุทธศิลป์ พานนนท์. (2546). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์การครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี.
- สิริพร ยงเพชร. (2553). การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุทธิรา เกษมราษฎร์. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อริศรรา อุ่มสิน. (2560). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อรุณทัย ส่งศรี. (2555). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครู อำเภอบ้านฉางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย
บูรพา.